

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A védővamos irányzat ellen.

(K. Ö.) Nem nélkülözi a pikantéria színezetét az a körülmény, hogy Ausztria a legújabb időben erősen védővamos elenes irányzatot követ.

Ausztria ugyanis mindig a védővamos irányzatot kedvelte. Csakis ezzel az irányzattal volt képes iparát megerősíteni. Velünk közös vámterületet alkotva az iparnak úgy tudott magas vámvédelmet biztosítani, hogy az agrárvámokat nyomta le. A vámközösségnek az árat tehát a kereskedelmi szerződések megkötésénél rendszerint Magyarország mezőgazdasága fizette meg. Az utolsó kereskedelmi szerződések megkötésénél a mezőgazdaság részére is sikerült bizonyos vámvédelmet biztosítani, amit azonban nem Ausztria jóindulatának, hanem annak a körülménynek köszönhetünk, hogy Németország meglepetésszerűen az agrárvédelem vámpolitikáját inaugurálta. A többi országoknak, elsősorban a mezőgazdasági országoknak, hacsak öngyilkossági politikát nem akartak folytatni, Németország példáját kellett követnie.

Ausztria most rést akar ütni a védővamos irányzaton. Sajnos, nálunk a szabad kereskedelem híveiben erős támogatást nyernek.

A támadást az osztrák képviselőház lengyel klubja kezdte meg, mely azt követelte, hogy a gabonavámok ideiglenesen függesztessenek fel. A javaslat mellett erős agitációt fejtettek ki az osztrák ipari érdekeltségek, melyeket a magyar kereskedelmi érdekeltségek támogattak. Ellene voltak a mindkét országbeli agráriusok. Döntő ütközetre nem került a dolog. Valószínűleg nem is fog kerülni. De hát nem is ez a fődolog.

A támadást a védővamos irányzat ellen folytatták a csehek, akik az osztrák parlamentben a vasvámok felfüggesztését követelték. A parlament hozzájárult ehez az indítványhoz. A legfeltűnőbb a dologban, hogy a vasvámok felfüggesztésével a kereskedelmi miniszter is egyetért. Ez a mikor a vas- és gépiparosok egyesülete emiatt panaszt emelt a kereskedelmi miniszternél, ez egyszerűen azt mondotta, hogy a vasvámok módosítása nem jár kárral az osztrák iparra nézve, mely már annyira megerősödött, hogy már nem szorult rá a mai vámvédelemre. Ha egy miniszter mer így beszélni, ez már annyit jelent, hogy irányváltoztatásról van szó.

A harmadik támadás a védővamos irányzat ellen ugyancsak osztrák parlamenti körökből került ki. Arról van szó, hogy a tengeri vámját 2 korona 80 fillér-

ről 60 fillérre akarják leszállítani. Hogy a tengeri vámjának leszállítása mellett hangulatot csináljanak, azt mondják, hogy erre az állattenyésztés és hizlalás szempontjából feltétlenül szükség van. A magas vám mellett is 1907-ben egy millió métermázsán felül hoztak be tengerit a közösvámterületre, az alacsony vám mellett kilátás van arra, hogy Laplata tengerit lehessen behozni.

Ezeket az eseményeket egymás mellé állítva, gondolkozóba esünk. Miről van is szó? Egyszerűen érdekeltségi önző törekvésekről, avagy vámpolitikai irányzat változtatásról, vagy legalább is az erre való törekvésről.

A magunk részéről kijelentjük, hogy a védővámokat sem lehet a végtelenségig fokozni, mindazonáltal, ha a védővámok leszállításáról van szó, ezt másképpen nem lehet megcsinálni, mint a termelés ágak érdekeinek jogos kiegyenlítésével. A vámvédelemben az iparnak hosszú időn át van része. A mezőgazdaságnak csak legújában jutott ki belőle. Igazságtalanság és közgazdaságilag veszélyes lenne a védővamos törekvések letörését úgy fogunk fel, hogy a jövőben vámpolitika megállapításánál újból a mezőgazdaság hozzon áldozatot az iparnak. Az erre irányuló törekvésnek ellene mondunk.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A pezsgő.

— Reboux. —

A szállodából kilépve, hatalmasan fellélegzett Norcier Marcell. Gyorsan végighaladt a Pigalle-utcán, de mindez nem volt elég ahhoz, hogy 4 órai füstöt, taszígálózást, lökdösődést helyrehozzon. Abban a szűk helyiségben szenvedte mindezt el, a melybe a párizsiak csak lakodalmak és esküvők alkalmával szülszölődnak össze. Éjtél óta meggyűlölte a sült hal szagát, a cigarettafüstöt, az emberemlékeztől nehéz levegőt, s az olcsó illatszereket. Mikor már kijutott belőle, még akkor is rosszul érezte magát, s a szeméi égtek és halántéka lüktetett.

Felkapaszkodott a lakására. Mily magas ez az ötödik emelet! Mily jó, mikorára felér az ember, s lefeküdhét a friss, hideg ágyba!

De most nem érezte ezt úgy, mint más-kor. El volt rontva a gyomra a naposán. — Ledobta takaróját s elindult megkeresni az Eau de Vichy-t. Felhajtott egy pohárral belőle, s aztáv elfintorította az orrát. De azt hitte, hogy mert rossz, okvetlenül használja fog. Visszabujt az ágyba, s elfújta a lámpát.

De ma sehogyse volt jó neki. Akár jobbra fordult, akár balra, akár keresztbe nyujtotta a lábát, hogy kissé hidegebb helyre találjon, sehogy sem volt nyugta. Ebadta pezsgővel Végre mégis elszunnyadt.

Nemsokára azonban valóságos láz győrtörte. Nagyon rosszul érezte magát az áttizzadt ágyban, az álmatlanság gyengeségétől győrtörve.

Hátha friss levegőre menne? Leszállott ágyáról, kinyitotta az erkélyajtót, hogy az éj nemasága megnyugtassa. Az utca csendjét semmi sem zarta. A távoli vonatok sípolása diszkrétan hatolt fel csak ide. Valahol becsapódott egy kapu. Más zaj nincsen. Ugyan ki látná most? Lábujjhegyen kiment az erkélyre egy ingben kihajolt a párkányon lenézett. Senki.

Hirtelen összereszent. Borzongás járta őt át. Nem volt egyedül. Az erkély sarkában egy másik férfit látott...

Ki lehet ez? A ruhája kopott, rendetlen. Betörő? Ott kuporgott a sarokban, mellette nem messze egy nyitott ablak volt. Az egyetlen nyitott ablak a lakáson. Be kellene zárni, de akkor arra kellene menni, az ember felé... Nem azt hinné, hogy meg akarja támadni?

— Ha kiabál, lehajtom — mondta ekkor nyugodtan az ismeretlen.

Közönséges rekedt hangja volt s ez át meg átjárta Marcellnek még a csonjtait is. Alkudozzon vele? Képtelenség. Birkózzék? Az bizonynyal erősebb. Őrült félelem fogta el. Egy gondolata volt csak: elérni az ablakot egy ugrással, bezárni.

Meg is tette. De a másik azt hitte, hogy támadni akar s két izmos karjával körülfogta őt. Kiáltani akart, de egy erős kéz befogta a száját. Dühösen birkózott, de a másik erősebb volt.

Végre is véget kellett vetni a dolognak. Marcell a pezsgőből, dühből, félelemből tüzelve, neki rugaszkodott, hogy levebbe ellenfelét a korlátan.

— Majd előbb csak ön — dörmögött az idegen s sikerült neki Marcellt veszedelmes helyzetbe juttatni. Marcell elvesztette egyensúlyát, megingott és lezuhant. Az ember ijedten felkiáltott s elszökött a csatorna mentén.

Marcell azonban nem esett egészen a földre. Megfogozott az erkélynek egy kiálló kövében s ott csüggött ég és föld között két fáradt karjával.

Fel akart kapaszkodni, de a tornázástól elszokott karjai nem bírták felhuzni teste súlyát. Habozott. Nem jobb-e letvetni magát

Gyászkalapokat

gyorsan és olcsó ártért lehet kapni, ugyszintén állandó nagy választék van bécsi és párisi modellekben legdivatosabb neglüzse kalapokban, ernyőkben, harisnyák és keztyükben Ugyanott kalapdiszítések és alakítások, valamint ernyők huzása és javítását elvállalja.

Ujhelyi Róza

női kalapüzletében Nagyvárad
 Rákóczi-ut. Telefon 130.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 12.

A képviselőház mai ülése iránt megcsapant az érdeklődés. Tíz órakor még aig ül egy-két képviselő a padsorokban s különösen a néppárti és alkotmánypárti padok üresek.

Az ülés elején különben érdekes epizód játszódott le. *Wekerle* Sándor miniszterelnök az elnöki emelvényre lépett és *Justh* Gyulával beszélgetett. *Justh* Gyula hevesen gesztikulált és úgy tetszett, hogy heves szemrehányást tesz a miniszterelnöknek. A heveskedés oka a Kolozsvárt megjelenő »Ellenzék« című napilap távirati tudósítása volt, mely a szombati képviselőházi ülés eseményeit elferditve reprodukálta és a melyben a képviselőház elnökének személynét mélyen sértő kitételek foglaltattak. *Justh* Gyula azon hiszében, hogy ilyen információt csak a miniszterelnökség sajtóirodája adhatott, felelősségre vonta *Wekerle*-t, aki kedvtelenül hagyta el az emelvényt.

Az elnök megnyitja az ülést.

Supilo Ferenc tört magyarsággal felolvassa beszédét. Kifejti a horvátok álláspontját és a horvátországi »abszolútizmust« a kormány művének tünteti föl. Kijelenti, hogy a kormány iránt bizalmatlansággal viseltetik, mert Horvátországban nincsen országgyűlés és két év óta költségvetés nélkül kormányoznak. A kormány kinevezését nem veheti tudomásul.

Nagy György: A balpárt bizalmatlan a kormánnyal szemben, mert nem követeli az önálló nemzeti banknak 1911-re való felállítását. Indítványt nyujt be, hogy a függetlenségi párt határozati javaslatába véssék be, hogy a Ház az őszi megoldást alkotmányos módon követeli és tüntessék fel a szövegben, hogy többségi elv alatt a függetlenségi párt elve értetik.

Polit Mihály szerb nemzetiségi azt mondja, hogy a kormány kinevezése iránt nemcsak a képviselőház egyes pártja, hanem az egész ország bizalmatlan. Ragaszkodik a nemzetiségek által megszövegezett és szombaton be-

azonnal a köveztet, mint így lassan elpusztulni? De az életösztön erősebb volt elhatározásánál.

Pedig mit remélhet még? Hogy észreveszi valaki alulról? Hiába kiabálna. Az utca üres, végtől végig. A karjai zsibbadnak s az ablakok mindenütt be vannak zárva. Már a válla is fájt. Megpróbált egyszer az egyik, majd a másik karján függeni, de ezáltal lassankint egyre lejjebb ereszkedett. A feje is úgy fájt! . . . Egy pillanatig arra gondolt, ha meglenedne, talán kibírná még egy ideig. De most fejszalagatása erősült s karjai teljesen elgyengültek. Már nem is érezte, hogy a követ fogja. annyira elzsibbadtak ujjai.

Idegés sírás vett erőt rajta. Homlokán verejték gyöngyözött. Átizzadt kezei lassan siklani kezdtek az átnalegedett kővön. Egész teste súlyát már az ujjai tartották fenn. Most már egyre lejjebb csuszik . . . az utca, a sír felé . . . Teste félrecsavarodik és . . . Igen, Marcell lezuhant. A mint leért az utcára, nagyot zökkent és felébredt. Megfordította átizzadt takaróját, elzsibbadt kezeit kinyújtotta s vagy huszszor egymásután megfordulva ágyán, dühösen mormogta:

— Ebadta pezsgője!

nyujtott határozati javaslatához és bizalmatlanságát fejezi ki az ujonnan kinevezett kormány iránt.

Farkasházy Zsigmond: Széll Kálmán beszédével polemizál. Azt mondja, hogy az ő fel fogása teljesen egyezik a felsége felfogásával. Hogy mi a különbség a kormány mostani állapota és az ügyvivőkorabeli állapota között, azt *Wekerle* megmagyarázta a balpártnak. Mint ügyvivők nem teheték azt, hogy királyi kéziratot napoltassák el a Házat, de ha most a kinevezett kormány ellen bármiféle politikai kifogást emelne az ellenzék, azonnal királyi kéziratot napolnák el a Házat. Ennyit csak a különbség. *Bakonyi* Samu határozati javaslatát nem fogadhatja el, hanem csatlakozik *Csepján* Géza javaslatához.

Boszóky Árpád: A kormány iránt bizalmatlan nem viseltetik, elfogadja *Csepján* Géza indítványát.

Elnök bejelenti, hogy a vita ezzel véget ért és első sorban *Bakonyi* Samu iránti a zárszó joga. Felolvastatja az indítványokat.

A zárszó jogával senki se élt.

Ezután *Bakonyi* indítványát óriási többséggel elfogadták.

A többi bizalmatlansági indítványok fölött egyenként szavaztak s azokat elutasították. Mezőfi indítványánál a baloldal provokálására *Hammersberg* László közbekiáltott:

— Az általános egyenlő titkos nem kell. Ezt a balpárt zajongással fogadta.

Elnök azután proponálja, hogy szeptember 28-ig ne legyen ülés.

Boszóky Árpád szerint — kevés kivétellel. alkotmányos emberek vagyunk, indítványozza tehát, hogy holnap is legyen ülés. A ház az elnök javaslatát fogadja el.

Nagy György bejelenti az interpellációját

A főrendiház szombati ülése miatt interpellál. Kérdi a háztól, lehetséges-e az, hogy addig míg a királyi kéziratok tel nem olvastattak, a főrendiház elfogadhassa a kabinet kinevezését. Lehetséges-e az, hogy a főrendiház csupán szóbeli bejelentés alapján hozzon határozatot.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A főrendiház ülése szombaton délután 2 órára volt kitűzve, de mert a képviselőház ülése olyan folyamatot vett, hogy a királyi kéziratot a házból nem lehetett elküldeni. Erre szóbelileg jelentette be, hogy a kinevezést vegye a főrendiház tudomásul, a kéziratok átküldéséről gondoskodni fog, hogy azok a legközelebbi ülésen felolvastassanak. Alkotmányosan cselekedett *Nagy* György felszólalása után a Ház többsége tudomásul veszi a miniszterelnök választát.

A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után az ülés véget ért.

A képviselők jogosan megéljeneztek az elnököt és boldog szünetet kívántak egymásnak.

A király utazását elhalasztotta.

A *Corr.* Wilhelm jelenti: Mint bizalmas oldalról értesülünk, ő felsége ischli utazását elhalasztotta. Az elutazás hétfőn reggel 8 órakor a pensingi pályaudvarról történt volna külön udvari vonaton, de ő felsége vasárnap reggel elrendelte, hogy az elutazást elhalasztja. Arról értesülünk, hogy az elutazás a budapesti események miatt lett elhalasztva. A *Wekerle* kabinet újja kinevezése feletti tárgyalás a magyar képviselőházban szombaton, e hó 10-én, nem

lett befejezve és mivel az csak hétfőn vagy talán kedden lesz befejezve, ő felsége elhatározta, hogy a tárgyalás befejezését Bécsben várja be. Beavatott körökben hirlük, hogy *Wekerle* miniszterelnök e hét első napjaiban Bécsbe utazik és ő felsége őt különkihallgatáson fogadja, mely alkalommal *Wekerle* a magyar parlamenti helyzetről tesz jelentést. Hogy meddig marad ő felsége Bécsben, eddigéle nincs megállapítva. Ugy hirlük, hogy az Ischlbe való elutazás, csütörtök, e hó 15-ike előtt nem történik meg.

A képviselőház a szünet alatt. A tegnapi tartott képviselőházi ülésen az elnöplás alkalmával a képviselőház felhatalmazást adott az elnöknek, hogy szükség esetén összehívhatja a Házat. A Ház eme határozatát a politikai helyzetben esetleg beállható hány fontosabb mozzanat tette szükségessé.

Rendkívüli megyei közgyűlés.

A kulturára nincs pénz.

A miniszterileg redukált megyei költségvetés ügyében tegnap tartotta meg Bihar megye törvényhatósága a rendkívüli közgyűlését, melyen a megye választmánya által előkészített új költségvetést tárgyalták. A közgyűlésen *Glac* Antal főispán elnökölt. Az állandó választmány előterjesztésének megtörténte után *Korbély* József főmérnök szólalt fel. Kifogásolja, hogy az állandó választmány az új költségvetésből az eredetileg kulturális célokra előirányzott 4300 koronát teljesen törle. Hivatkozik rá, hogy éppen a belügyminiszter utasította a vármegyét legutóbb arra, hogy kulturális célokra többet áldozzék. Az ország legtöbb vármegyéje pótdadó alapján támogatja a kulturát és egy ilyen nagy vármegye, ahol a kulturának minden ága oly elhanyagolt, hogy ahoz hasonlót nem találni, még 43000 koronát is sajnál e nagyjelentőségű céltól. Szerinte a költségvetésbe ez a tétel beilleszthető és találni is rá fedezetet.

Dr. Ertsey Péter kifejti, hogy Bihar vármegye sosem zárkózott el a kultura támogatásától, ebben a tekintetben sosem volt fukar és nem is szabad annak lennie. A jelen esetben azonban a vármegyének oly korlátokat szabott a belügyminiszter, a melyek közé csak úgy tud beleilleszkedni, ha csakis a mulhatatlanul szükséges tételeket veszi be a költségvetésbe. A kulturális célokra látszó fedezet csak látszólagos, mert annak a kiadásnak fedezésére olyan adók szolgálják, amelyek befizetése egyáltalán nem bizonyos. A vármegyének reális alapu költségvetést kell csinálnia, ha nem akar deficittel dolgozni. Ha pedig a megyének nincs pénze, akkor ne adjon kulturára.

Korbély József ismét bizonyítja, hogy a 4300 koronára van fedezet.

Wallner Ödön teljesen csatlakozik *Dr. Ertsey* Péter indokolásához és ismételten bizonyítja, hogy a költségvetésben felvett tételek

Figyelmes,
finom női
kiszolgálás

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
A VILÁG KÖZEPÉHEZ
BETLEN-UTCA vendéglője és
kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tisztan kezelt borok. — Családok részére külön lugasok.

Minden este
cigány
zene.

Kitűnő tekepálya.

mind úgy vannak beillesztve, hogy azok biztos fedezetet találjanak. Az így elkészített költségvetés tételei teljesen kívannak merítve, tehát a legkisebb megterhelés is zavarokat okozhat. Kéri az állandó választmány javaslatának elfogadását.

A közgyűlés a felszólalások után az állandó választmány javaslatát egyhangulag elfogadta.

Az új költségvetést belügyminiszteri jóváhagyás végett ismét felfogják terjeszteni. Nagyon valószínű, hogy a miniszter a kulturális célokra előirányzott 4300 koronát be fogja illeszteni az új költségvetés kereteibe, mert erre ha más nem, de az iskola alap mindenesetre fedezetet nyújt.

Zarándoklat Mária-Zellbe.

A nagyobb kegyhelyek zarándoklatainak rendezésére és ellenőrzésére alakult és a magas Püspöki Kar által megerősített Zarándokbizottság folyó év augusztus 14—19, illetve 16—19. napjain Nagy Máriazellbe vezet zarándoklatot. A zarándokot két csoportja között lehet választani.

I. csoport.

Aug. 14-én, szombaton reggel 6 órakor külön hajón indul Budapestről, a Petőfi-érről. A vidékről 13-án este érkező utasokat, ha lakásuk nem volna, a hajón még azon este elszállásolják. A hajó egyik terme kápolnává alakították, hol az uton misézni és a szentségekhez járulni lehet.

Aug. 15-én ünnepi istentisztelet. Megérkezés Marbachba délelőtt 10 órakor, honnét körmenetben Mária-Taferlre indulnak. 11 órakor szent mise. Délután ünnepi ajátosságok. Éjjeli szállás (kényelmes szállók).

Aug. 16-án. Regeli ajátosság után visszatérés Marbachba, átkelés kompon a Krumm-nussbaumi vasutállomásra, honnét különvonaton Rosenau-ba érkezik. A vasutállomástól körmenetben a Sontagsbergra (Szentháromsághegy) délben megérkezik. Délutáni ajátosságok. Éjjeli nyugvás az ottani szállókban.

Aug. 17-én korra reggel körmenetben visszatérés a rosenau vasutállomáshoz, honnét különvonaton Amstettenen keresztül San Pölten-be érkezik délelőtt 11 órára. Itt érkezik be a külön zarándok csapat is, mely augusztus 16-án vonaton indul Budapestről.

Étkezés után 12 órakor külön vonaton Máriazellbe indul az egyesült zarándok csapat és megérkezik fél 6 órakor. Ünnepélyes bevonulás a kegytemplomba, hol még azon este megkezdődnek a bucsu ajátosságok és a lelkigyakorlat.

Aug. 18-án reggel közös szent áldozás, 9 órakor ünnepi istentisztelet és az elmélkedések folytatása, keresztút. Délután a város megtekintése. Este bucsuzó ajátosság után különvonaton indulás San Pöltenen át Kremsbe, hol a zarándoklat egyenesen külön hajójában tér nyugalomra.

19-én egész nap ajátosságok a hajón. Kiszállás reggel Pozsonyban a koronázó templom meglátogatására. Délután Esztergomb n a bazilikában fényes Szent István ünnep.

Megérkezés este a Petőfi-térre. A szent Ferenciek templomában hálaadás.

Ezen hat napos ut költségei.

I. oszt. I. oszt. vasuton I. oszt. hajón 65 korona, II. oszt. II. oszt. vasuton I. oszt. hajón 50 korona, III. oszt. III. oszt. vasuton II. oszt. hajón 33

korona, IV. oszt. III. oszt. vasuton III. oszt. hajón 26 korona.

Ezen árak csakis a hajó és vasuti jegyek megváltását foglalják magukban. Étkezését és szállását mindenki maga fizeti.

II. Külön csoport.

Azok, kik az utat rövidebb idő alatt kívánják megtenni, külön csoportot alakítanak és indulnak:

Aug. 16-án a szent Ferencrendiek templomából. Budapest keleti pályadvarból Bruck-Bécs, San Pöltenen át utol érik aug. 17-én délelőtt 11 órakor az első csoportot és azokat felvéve külön vonaton érkeznek Máriazellbe és azontúl a két zarándok csoport egyesülve végzi ajátosságait és Kremsből h. jón tér haza.

Ezen három napos ut költségei.

I. oszt. I. oszt. vasuton, külön ágy a hajón 65 korona. II. oszt. II. oszt. vasuton I. osztály hajón 50 korona. III. oszt. III. oszt. vasuton II. oszt. hajón 32 korona.

Ezen árakban a máriazelli szállás is befoglaltatik.

A rendezőség azon utasok számára kik teljes ellátást is kívánnak, az I. osztályon napi 7, a II. osztályon napi 5 koronáért az egész uton biztosítja.

A zarándoklatra augusztus 1-ig kell jelentkezni az »Országos Katolikus Szövetségnek« (Budapest, IV., Ferenciek tere 7. sz.) A jelentkezők világosan értesítsék az irodát arról, vajjon a hat napos, vagy a külön három napos utat kívánják-e igénybe venni és hogy élelmezésükről a vezetőség gondoskodik-e, vagy maguk költségén kívánnak ellátásban részesülni.

A jelentkezéskor a teljes költséget is be kell küldeni.

A zarándoklat vezetősége nagy gondot fordít a hívek lelkigondozására és az egész idő alatt ajátosságokat és lelkigyakorlatot végez. Fővezetők Szentiványi Károly, az Orsz. Kath. Szöv. igazgatója, P. Buttykay Antal, sz. ferencrendi házfőnök és Guba Pál, kegyrendi áldozópap, kiknek a zarándoklatban résztvevő számos pap segítkezik.

Meggyilkolt Donjuán.

Révről értesít tudósítónk egy szomorú s tragikus kimenetelű diámaról, melynek áldozatát ittassága vitte abba a helyzetbe, mely halálát okozta. A meggyilkolt ember ittas állapotban tért barátja házába késő estének idején s enyelegni kezdett a gazda feleségével, mire az asszony térje fejszét fogott s az ittas embert agyonütötte.

Részletes értesülésünk a következő:

Zolcsi Péter 45 éves révi lakos tegnap előtt este kelleténél többet ivott a falu kocsmájában s úgy 10 óra tájt támolyogva indult haza fele. Az utcán találkozott Daszkál János gazda feleségével, kivel incselkedni kezdett. Az asszony látva, hogy részeg emberrel van dolga, elzafadt előle, h. z. a tért s elmondta az urának az esetet. Így aztán rendben lett volna a dolog, ámde az ittas ember alig fél óra múlva danolva, támolyogva ingadozó léptekkel betért Daszkálékhoz. A gazda rákiáltott:

— Mit akar itt kend? Jobb volna, ha haza menne.

A részeg ember azonban ügyet sem vett rá, hanem kurjongatva csipkedni kezdte az asszony arcát.

— Menjen haza, azt mondom — szölt a férj — mert itt hagyja a fogát.

— Ejnye, ejnye, már hogy mennék?

Volt a válasz. S azzal Lolcsi Péter egész kedélyesen ledobva magáról felső kabátját, befeküdt az ágyba. Hogy ő igen el van fáradva, hát ő ma itt fog aludni.

Irtóztató harag öntötte el erre a kedélyeskedésre az amugy is lobbantékony házigazdát.

— Vagy haza megy, vagy itt döglök meg, ordította s rohant kifelé.

Mire ismét vissza tért kezében fejszével, az elázott ember már javában horkolt. Nem látta ezt azonban a feldühödött ember, hanem felemelve a hatalmas faragófejszét, rettentő csapást mért az alvó emberre.

Az felsem ébredt, hanem abban a pillanatban kiszenvedett. Az erőteljes fejszecsapás valósággal ketté hasította a koponyáját s az agyvelő szétfecscent az ágynemű melyet csakhamar pirosra festett a sűrű sugárban előtörő vér.

Csak ez a szörnyű látvány térítette észhez a feldühödött embert s látta borzalmas tettét, csaknem esztét vesztette.

Felesége pedig sikoltozva rohant az utcára, hogy segítséget hívjon. Csakhamar összecsendült a fél falu s megjelent a csendőrség is, letartóztatta a gyilkos embert, ki még akkor is ott állt a szoba közepén, kezében a véres fejszével, erősen kidülledt szemekkel bámulva áldozatát. A csendőrszervező kérdéseire nem birt felelni, hanem zokogva berult a földre.

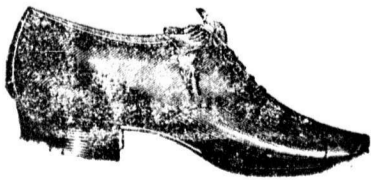
Nagy izgatottságot keltett az eset a faluban s a meggyilkolt rokonai agyon akarták ütni a gyilkost, ki tettét hirtelen felindulásában, annak következményeit meg nem fontolva, követte el. A csendőrség azonban gondoskodott biztonságáról.

A meggyilkoltat másnap lakására szállították, miután az ügyészség kiküldöttei felvették a helyszíni jegyzőkönyvet s kihallgatták Daszkál Jánost, ki beismeri tettét s azt vallja, hogy maga sem tudja, hogy hogyan volt képes elkövetni tettét. Az ittas ember annyira felbőszítette, hogy nem gondolta meg s hogy egy részeg, tehát beszámíthatatlan emberrel állt szemben.

Vigyázz a nőre.

Nem mindennapi eset adott tegnap a törvényszéknek dolgot. Vátóperről van szó. Az egész iratcsomó 4 szál papírból áll és eoben a négyszál papírban egy élet boldogsága van feltámasztva. Egy frigyéről van szó, mely csak 10 nappal is előbb oly boldognak látszott mintha csak az ásó kapa tudta volna azt felbontani és ime ma már mintha sohse ismeretek volna egymást a frigykötők külön váltan élve csak a tárgyalások alkalmával fognak találkozni. És mindez azért van így mert egy beteges társadalom megkívánta egy francia írótól, hogy írjon egy szindarabot ezzel a címmel hogy: Vigyázz a nőre.

A történet mint annyi sok házassági történet muzsika szó mellett fényes bálteremben berdődött. A zene fülbemésző hangjai és a

Nincs többé lábfájás

És ha ezt el akarja élni, úgy cipőszükségleteit okvetlen

ARANYI-nál

a Fő-utcán szerezzé be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyuk szem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512.

forró keringő ideje alatt Amor Isten megsebzett két szívet és a seb helyébe a szerelem virágát ültette. A szerelemnek házasság volt a vége. Boldog volt a házasság élet. Pénz volt. Tehát anyagi gondok nem zavarták a házastársakat. Csupa kényelem, csupa gondtalanság volt az élet. Talán ez is volt a baj. A bálteremben fellobbant szerelmi lángot nem élesztette ezután semmi. A csók ép oly megszokottá lett, mint a reggelizés. A házastársak éltek robotolták a napokat, de azért nem volt az unalmas egyiknek sem.

A leány aki szépségén kívül egyéb hozománnyal nem rendelkezett, lassanként megszokta a férje gazdag tanyáinak bekocsizását a gazdálkodás mostani menete őt is megtörte és beleformálta a földbirtokosnék életébe. Egy-egy jelentősebb mozzanat csupán az volt, amikor a régi kocsi helyett a pesti új kocsihoz kicszihatótt a fiatal asszony.

A múlt héten talán még a reggelipongyolába volt a fiatal asszony amikor a színlapon olvasta e címet: Vigyázz a nőre. A kaviár ízű lapok szolgálták felvilágosítással szívesen és az asszonyka délből bejelentette az urának, hogy a holnap kezdődő lidői utat egy nappal későbbre kell halasztani, mert este meg akarja nézni a francia darabot.

Este elegáns gumirádlis gördült a színház elé és a fess fiatal asszony a férje kíséretében könnyed léptekkel haladt fel a páholyok egyikébe. Volt-e a szomszédos páholyok valamelyikébe valaki vagy sem, nem lehet tudni. Tény, hogy a szindarab legördült és a fiatal asszony igen jól találta magát, többet mosolygott mint máskor és föltűnően kedves volt.

Előadás után haza hajtottak és ott vacsora után még letekvés előtt az asszony sohse mutatott komolysággal szólott az urához, aki éppen akkor gyujtott rá egy illatos szivarra.

— Bó!a!

— Kérlek.

— Én téged sohsem szerettelek. Nem szeretlek és nem is foglak szeretni. Adjuk be a válópert én nem akarok veled tovább élni.

A férj előbb az asszonyra nézett, aztán mikor látta, hogy az komolyan beszélt, leütötte szivarjának a hamuját és kacagott. Talán három percig tartott ez így, mikor felállott és csendet.

Az inas jelent meg.

— Add ki a kocsisnak, hogy fogjon azonnal.

A kocsi befogott és a házaspár a szép csillagos éjszakában a tanyára érkeztek. A cselédek aludtak már. A házaspár mintha tolvajok lettek volna lopózkodtak be a legutolsó szobába, ahonnan hang se jöhet ki. Itt a férj bezárta az ajtót s egy lovaglós pálcát vett elő. Amíg ezek törtétek a férj folyton mosolygott. A szobában egy kicsike halvány fényű lámpa égett. A csendet a férj zavarta meg.

— Nos kedves feleségem a te kijelentéseid igen rövidek, de annál tartalmasabbak

voltak. Én kimélek téged lelkileg és nem kérem az indoklásaidat, a melyek alaptalanok, biztosan tudom. Hogy azonban a válóper folyamán neked legyen valami okod a válásra hát . . .

És ami ezután történt, az brutálítás volt, de alapos ok a válásra.

Félóra mulva megint befogott a kocsi és reggelre haza hozta az asszonyt betegen és ma már ezen az alapon megkezdődött a válóper. A váló férj pedig a jövőben valószínűleg jobban fog vigyázni a nőre, ha színházba viszi.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

Román földön a trónörökös.

Ferenc Ferdinándot, a magyar-osztrák trónvárományosát kitüntetett tisztelettel fogadták Romániában. A Pales kastélyban tegnapelőtt ebéden az összes miniszterek, a kamara elnöke, a szenátus alelnöke, a főhercegi kíséret, az osztrák-magyar követ, a követség valamennyi tagja, udvari méltóságok, tábornokok, továbbá a rendőrtörök és a prakorai kerület főnöke tettek részt.

Az ebéd folyamán Károly király felköszöntötte vendégeit, ezeket mondván többek között:

— Fenséged jelenléte újabb bizonyítéka annak, hogy legkegyelmesebb nagybátyja, a császár és király ő felsége rokon érzéssel viseltetik velem és országgommal szemben.

Válaszában a trónörökös ezeket mondta:

— Szerencsésnek érzem magam, hogy azt a hagyományos barátságot folytathatom és szerencsének fogom érezni magamat, ha visszaérkezésemkor a császár és király ő feisége nek tolmácsolhatom a legbensőbb barátság és meleg rokonérzés ama szavait, amelyeket fölséged előtem kifejezett.

A poháremelések természetesen kölcsönösen történtek a vendég és a vendéglátó családjának egészségére.

Színájában a trónörökös fogadtatására igen sok háztulajdonos magyar nemzetiségű lobogót tüntet ki, mire a diákok összeverődve követelték a lobogó levételét. A háztulajdonosok vonakodtak a diákok kívánságát teljesíteni, mire a diákok behatoltak a házakba és a magyar lobogót lecibálták és lábbal tiportak. Ezt a gyerekes tüntetést nem veszik komolyan ép úgy nem azt sem, hogy a trónörökös kocsiját Brassó mellett megdöbálták. Erről a rendőrség kiderítette, hogy az gyerekes csíny volt.

* **Személyi hír.** Dr. Boróky Alajos kir. jogakadémiai igazgató tüdülésre Bihartüredre utazott.

* **Kikergetett képviselő.** Polonyi Dezső képviselő tegnap a fővárosi rendőrségi sajtóirodába ment be, ahol Fodor Aladár, egy újságíró is időzött. A képviselő és Fodor Aladár között egy korábbi esetből kifolyólag feszült viszony volt. Fodor ezt az alkalmat akarta felhasználni arra, hogy a képviselőt megbánthassa. Fodor Polonyira támadt és reprodukálhatatlan szavak kíséretében a képviselőt az irodából kikergette. Az ügynek folytatása lesz.

* **Harc az ereklyék körül.** Az aradi vashíd építésénél a katonai vár területén a munkások ásás közben a 48-iki szabadságharc idejéből származó pénzt és ereklyét találtak, amelyet a munkások átadtak az hidépítést vezető mérnöknek. Gerhauser 33. gyalogezredbeli ezredes, az aradi helyőrség parancsnoka, a mérnököt felszólította az ereklyék átadására.

— Azokat ugyanis — mondotta — a kincstár tulajdonát képező területen találták és azokat a bécsi katonai muzeumban helyezik el.

A mérnök erre azt felelte, hogy ő a talált dolgokat beszolgáltatta a városi mérnöki hivatalba. Az ezredes 12 tagú bizottságot küldött ki az ereklyék megszerzésére.

* **Halálozás.** Rószvételt vettük a következő gyászjelentést:

A legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a legiobb féjnek, atyának, testvérnek, nagybátyának, sógornak és rokonnak **Körffy Ferencnek**, gróf Zichy Agoston uradalmi főtisztjének, Biharvármegye törvényhatósági bizottsági tagjának folyó hó 11-én, este 8 órakor életének 62-ik, boldog házassága 28-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászosan elhunytát. A kedves halott földi részei folyó hó 13-án délelőtt 10 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint Pocsajba beszenteltetni és azok után az Egyed pusztai uradalmi r. k. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 14-én d. e. 10 órakor a Bihar Diószegi róm. katn. templomban fog az Egek Urának bemutatattni. Mely vég-tisztességtételre az elhunyt rokonait, barátait és ismerőseit tisztelettel meghívjuk. Aldás és béke lengjen hamvaid felett és az örök világosság fenyekedjék neked! Özv. Pathy Nagy Kálmánné szül. Körffy Mária és gyermekei. Özv. Sriss Sándorné szül. Körffy Crescentia és gyermekei. Dr. Deme Béláné szül. Körffy Ilona testvérei. Özv. Körffy Ferencné szül. Hofbauer I. é. neje Imre és Dezső gyermekei. Neogrády Kálmánné szül. Hofbauer Mária és gyermeke. Lovász Sándorné szül. Hofbauer Anna és gyermekei. Özv. Körffy Károlyné szül. Reindl Jolán és gyermekei. Dr. Deme Béla, Neogrády Kálmán, Lovász Sándor sógornai és sógorai.

* **Vasúti baleset.** Tegnap délután a pályaudvaron Kósa István vasúti munkás kocsi tolatással volt elfoglalva. Az összeállítandó vonat igen hosszú sor volt már amikor Kósa a kocsi alatt akart keresztül bujni. A közben a szerencsétlen ember feje két kocsi ütközése közé került. Az ütközők Kósa fejét egy kissé

Fürdői közönség figyelmébe!

Utazókosarak, bőröndök, kalapkoferok, fürdői ajándéktárgyak, üveg- és porcellántárgyak, esernyő- és sétatokok, harisnyák, övek, női kiegészítők, nyakkendők, pénz-, szivar- és dohánytárcák, tájképek, gyermekjátékok állandóan alkalmi vételárért szerezhetők be.

FRISS ÉS TSA

KORONA ÉS FILLÉR BAZÁR

Nagyvárad Rákóczi-ut

Telefon 130.

összenyomták azonban nem okoztak oly súlyos sérülést, hogy a szerencsétlen munkás azt ki ne heverje. Kósát a mentők beszállították a kózkórházba.

* **A mulatság vége.** Békési Lajos 37-es tizedes, Békési Gyula tanító és Hajdu János könyvkötő segéd az éjszaka mulatozás után hazafelé igyekezve a Lovas-utcán erősen daloltak, mire egy háztulajdonos csendre intette őket. A bortól hőskökké vált legények a figyelmeztetésre oly hangra gerjedtek, hogy az 5-számú ház ablakait beverték és köveket dobáltak a szobába. A garázda embereket a rendőrség fékezte meg, Békési tizedest a katonai készültségnek adta át a rendőrség.

* **Furfangos család.** Juhos Mária, Lázár Aurélik cselédje tegnapelőtt reggel beállított a Wurst-féle üzletbe, ahol gazdája nevében 12 korona értékű cukrot, kávé, fűszert és csemegét vásárolt hitelbe. Zsákmányát a Rét utca 20. szám alatt lakó kovártélyos asszonyához vitte. De csak rövid időre, mert a turpisságra hamar rájöttek az üzletben, a rendőrség pedig hamarosan előkerítette a leányt is és a kicsalt árut is. A cseléd ellen a rendőrség tevéte az eljárást folyamatba.

* **Meglopott cipészsegéd.** Glück Menyhért cipészsegéd panaszt emelt Kaufmann Sámuel nevű cimborája ellen, aki tegnapelőtt Budapestre utazott és emlékül Glück minden ruháját magával vitte. A megugrott tolvajt keresi a rendőrség.

* **Aki bocskort lop.** Mák Mari bottyáni lakos tegnap délelőtt többet magával beállított Kohn Dávid bőrüzletébe s ott a nagy tolongásban egy pár bocskort a szoknyája alá sodorintva tovább állott. A nagypiacon utolérték a tolvajt és minden szemérmes huzódása dacára is előszedték szoknyája alól a bocskort, őt pedig lezárták.

* **Megszökött az előleggel.** Görömbei Pál úján megbizta Szabó Tótyer kisüregdi csavargó napszámost, hogy a város végén levő rétyen kaszálja le a szénát. Szabó vállalkozott is és a kapott 4 korona előleggel és a szintén kapott 6 korona értékű kaszával világgá ment. A város végén egy pálinkamérésben elázott állapotban elfogták; lezárták.

* **Találtak egy tehenet egy szépen fejlett borjuval.** Gazdája mielőbb jelentkezék a rendőrségen, mert különben a jószágokra ráteszi a kezét valamelyik árverelő.

* **Intézetünk** kebelében alakult »Belvárosi takarékos és hitelszövetkezet« első évtársulatának betétei az osztalékkal együtt (üzlet részünként 2 kor. 10 fillér) folyó hó 14 től kezdve lesz k pénztárunknál kifizetve. Nagyvárad, 1909. július 13. *Belvárosi takarékpénztár r.-t.*

* **Értesítjük** a Magyar Takarékos-Szövetkezet t. üzlet részeseit, hogy a III-ik évtársulat befizetési f. év július hó 1-én megkezdődtek és a kiállított könyvek az intézet helyiségében átvehetőek. *Magyar Takarékos Szövetkezet igazgatósága.*

* **Megtakarítja a fürdőzősköltségeit,** aki Biharvármegye legkellémesebb és legolcsóbb nyaralóhelyén a révi Zichy barlanghoz kimegy. E gyönyörű természeti szépségekkel megáldott helyen most nyílt meg a kényelmes, modern 16 szobás »Luiza«-szálloda, ahol olcsó áron kitűnő ellátás kapható. Remek kirándulóhelyek, a Sebes Körös partján készített jó karban tartott turista utak, külön vasutiállomás és egészséges, ózondus levegő teszik ezt a kirándulóhelyet oly kellemezzé, hogy aki egyszer megismeri, ide mindig visszavágyik. Kitűnő ellátásról a nagyvárad

közönség előtt jól ismert Grósz József vendéglős gondoskodik, aki kizárólag az uradalom tisztán kezelt közönségségi borait méri ki.

* **Nemzeti-kert.** *Kecskeméthy* István kert utcai »Nemzeti-szálloda« kerthelyiségében minden este belépődij nélkül mozgófénykép előadás tartatik. A mai műsor a következő: Tengeri ütközet (szenzációs) A másoló bosszuja (szenzációs bohózat). Anyátlanul (dráma). Viszsaemlékezés a kandalló mellett. Keresd meg kenyeredet. Nelly a szép szobaleány.

* **Tündérváros Nagyváradon.** Mert csakugyan tündérvárosnak lehet nevezni *Paizs Béla* vendéglős kertjét, — a melyet a »Világközpéhe« címez és a Bethlen utcában van. Vannak ott gyönyörű szőlőudvarok — családok és magán társaságok részére — téli és nyári kuglizó, rossz idő esetén fényes fedett helyiség.

A Tiszántúl naptára.

Az új negyedév kezdetén ismét kopogtunk a közönség, a keresztény magyar családok ajtaján

A keresztény, független Magyarország lobogója alá hívjuk Biharvármegye és Nagyvárad s a várad egyházmegye közönségét. Erős keresztény közvéleményt erős keresztény sajtó nélkül képzelni sem lehet; hogy milyen erősek vagyunk, annak a sajtónak a fokmérője.

Magunkat erősítjük, ha sajtónkat támogatjuk.

A keresztény magyar állam megerősítéséért emelünk tehát szót, mikor kérjük a Tiszántúl támogatását, szóval és tettel. Inkább tettel, mint szóval; mert az ujság csak akkor életképes, ha előfizetői a legbuzgóbb munkatársai, terjesztői. Baráti, ismerős körökben ezer és ezer alkalom nyílik rá.

Mindazok az előfizetők, a kik az előfizetési díjakat pontosan beküldik, újévkor díjtanulni megkapják a

Tiszántúl naptárát.

Új előfizetőink is, a kik július 1-től előfizetnek és hátralékban nem maradnak, megkapják a díszesen kiállított naptárt.

Lapunk előfizetési árai az ujság homlokán olvashatók.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Osztrigás Mici, Vendrey és Tapolczay felléptével.

Szerda: Osztrigás Mici, Vendrey és Tapolczay bucsufelléptével.

Csütörtök: Lili.

Péntek: Elvált asszony.

Szombat: Próbaházasság, Szirmai Imre vendégfelléptével.

Osztrigás Mici.

Évekkel ezelőtt tele voltak a lapok a megbotránkozással, micsoda malacság az Osztrigás Mici, akkor nem is adták elő Nagyváradon. Azóta nagyot haladtunk a civilizáció terén; felépült a nyári szinkör, a melyre az ördögnek sem volt szüksége s felépült olyan rosszul, hogy rosszabbul a legjobb akarattal sem lehetett volna megcsinálni, a nyári szinkör címe és jellege alatt bevonultak a külföldi szinpad pornográfiai válogatott trágárságai és ime, már az Osztrigás Mici, az évekkel ezelőtt borsosnak tartott Osztrigás Mici fel sem tűnik,

még a közönségnek Jeruzsálemből visszatérő »intelligens« része sem nagyon lelkesedik érte sőt voltak, akik az előadás alatt ásitotzta ki igaz, hogy az Osztrigás Mici is inkább csak uraknak való; de mi ez a »Vigyázz a nőre« és a »Nincs elvámolni valója«, a Szigligeti-színház klasszikus műsorának eme kasszadarabjai mellett; Smarn. A mellett már kissé kopott, néhol érzik rajta a gyöngesség.

A közönség részéről tapasztalt kisebb érdeklődés is mutatja, hogy csak egy silány kinövésről van szó. A pornográfia az irodalomban hosszabb élet nem lehet. Az Osztrigás Mici szerzője próbálja fonák helyzetek, kacagató összevisszaságok által elfogadhatóbbá tenni; szinte kifáraszt az örökös helyzetkomikum forszírozásával — mégis meg lehet állapítani, hogy az egykor sokat emlegetett Osztrigás Mici hamarosan végelunalmasodásban fog kimulni. Náunk persze azért előadják; hiszen azért épült fel a nyári szinkör, hogy nyáron ilyen darabokkal lehessen közönséget vonzani a téli színházba.

Az előadás érdekességei a két vendégművész: *Tapolczai Dezső* és *Vendrei Ferenc* voltak. Őszintén megvallva, többet vártunk. Még őszintébben szólva: vannak Erdélyi társulatának is olyan jó erői, a mivel világgért sem a fővárosi két elismert nevű művésztől akarjuk elismert pozíciókat elvitatni. Ellenkezőleg: örömmel konstatáljuk a magunk társulatának kiválóságát. Mindkét vendégművész egyébiránt jó, sikerült komikus alakítást mutatott be; Vendrei, aki évekkal ezelőtt a régi, a sokkal jobban sikerült nyári szinkörben játszott sokszor közönségünknek, most is a régi jó színész, kit kedves ismerős gyanánt fogadtak. Kijutott a tapsokból Tapolczainak is. A mieink sem maradtak hátra semmiben. A címszerepet *Batizfalvi Elza* játszotta s ez az alakítása, ha az Osztrigás Mici-féle darabokban egyáltalán lehet művészetéről és alakításáról beszélni, a maga nemében tökéletes. Temperamentuma, ötletessége, rutinja sok tapsot provokált. Hasonló jó alakítás volt a többi, mint Kassayé, Pogány Jankáé, Pápayé, Gózoné, Hajnalé és Krasznayé is. A rendezés kifogástalan, mint a vigjátéki előadásoknál általában.

Kár ekkora igyekezetet nem különb dolgokra fordítani.

Szirmai Imre vendégszereplése.

A színház mostani műsorát igazán elevenné teszik a vendégszereplések, melyekről a színház igazgatója nem szűnik meg folytonosan gondoskodni. A vendégszereplések sorát Csontos Gyula nyitotta meg, akinek ez volt első vidéki vendégszereplése. Azután sorra következtek a vidéki s főleg a nagyvárad közönség régi kedvencei, M. Szojyer Ilona, Góth- most meg a Vendrey—Tapolczay-pár. Legújabbán a Király-színház kiváló művésze, Szirmai Imre három estén, a csütörtök, péntek s a szombati estén fog vendégszereplni. A volt Népszínház kedvelt művésze, a »Madame Sangene« híres Napoleonja, a »Liliben«, »Elvált asszonyban« és a »Próbaházasság«-ban fog fellépni, amely darabokban kiváló alakításával már sok sikert aratott a fővárosban.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

II.

A belényesi állami elemi leányiskola.

Nem kell kiemelniük, minő fontos feladata van Belényesben az állami elemi leányiskolának; az a kiemelendő, hogy ezt a feladatát, az értesítőből kitetszőleg, a legszebben meg is tudja oldani.

Kiváló gondot fordít az iskola a gyermekilek nemes érzéseinek felkeltésére és ébrentartására, a mit az egyes iskolai ünnepek is tanúsítanak.

A növendékek közt volt r. kath. 36, gör. kath. 31, református 28, gör. k. l. 29, zsidó 42. Összesen 176 növendék, kik közül belényesi 144, vidéki 32. Anyanyelv szerinti kimutatást nem találunk.

Az elemi iskolával óvoda és ismételő iskola is van kapcsolatban.

Igazságszolgáltatás.

A kánoni jog kodifikációjára küldött bizottság, amely néhány év óta Caspari kardinális elnöksége alatt tevékenykedik, a nem sokkal fontos ülést tartott Rómában. A bizottságot később a pápa magánkibálításon fogadta, mely alkalommal ányújtották a Szen atyának a kánoni jog új kodex harmadik kötetének próbajelentését. A jelentéseket a világ összes püspökeihez be fogják küldeni, hogy a püspökök aztán tudassák a bizottsággal, ha netalán a körülmények folytán egyik-másik esetben új szerkesztés vagy egyéb változtatás volna szükséges. A szöveg végleges megállapítása után a kodex valószínűleg a jelen év vége felé már meg is fog jelenni. (gy)

FÁVIRATOK.

Bülow bucsuja.

Berlin, július 12. Bülow herceg birodalmi kancellár és neje tegnap ebédet adtak, amelyhez Schön államtitkár, valamint a birodalmi kancellária hivatalnokai és a külügyi hivatal tisztviselői közül számosan voltak hivatalosak. Az ebéd folyamán Schön államtitkár beszédet mondott, melyben Bülow hercegnek a külügyi politika terén való érdemeit méltatta és a birodalmi kancellárnak azért az élénk figyelemért, gondoskodásáért és nagy emberi szeretetéért köszönetet mondott, melyet a külügyi hivatal minden egyes hivatalnokai iránt minden egyes esetben tanúsított. Válaszában Bülow herceg köszönetet mondott az államtitkár szavaiért, kérve őt, hogy barátságos emlékéit óvja meg és Isten-hozzádot mondott nekik azzal az óhajjal, hogy a külügyi hivatal a legnagyobb német ember, az elő német birodalmi kancellár jövő alakja felé nézve, Németország érdekeiért, a német nép becsületeért és jólétéért, a császár és birodalomért mindig helyén álljon.

A török-görög incidens.

Szaloniki, július 11. Szaloniki közvetlen szomszédságában egy kilenc tagból álló görög banda és a csendőrség

közt összeütközés volt, mely alkalommal három görög meghalt és egy csendőr megsebesült.

A harcok Perzsiában.

Teherán, július 11. A nacionalisták és a sah csapatai közt Yaptabadnál egy kisebb harc fejlődött ki. Saad ed Dauleh Sardar Assadnak és Sipadarnak ezt az ajánlatot tette, hogy küldötteiket béketárgyalás miatt küldték Teheránba.

Teherán, július 11. Mintegy 1200 főnyi kormánycsapat negy ágyúval ma reggel a nacionalistákat Teherántól 15 mérföldnyire megtámadta. Két órai heves tüzelés dacára nem sikerült a nacionalistákat kiszorítani hadállásaikból. A veszteségek száma még ismeretlenek. Az ütközetet ma este valószínűleg folytatják.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 13
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 20
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 37
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	20 47

REGÉNYCSARNOK.

HUSSON ORVOS.

REGÉNY

Irtta: Charles Masset.

Fordította: Sz. I.

(Folytatás.)

7

Az élénk világításban a pök és a gyermek alakja fekete silhouettekben tért a sá sétatárak a ültet falakon, s a plafondon, hol a lapátok és piszkáták vízszintes tekvesben függtek, és az udvar ablakain, hol a regg világosodni kezdett. Lőrinc könyvével a kezében a mellé kuporodott és elkezdte tanulni leckéjét a pattogó tűz fényével.

Hasztalan erőltetett személt a latin syllabusokra; esze mesélt járt. A parzs saporkai mögött ott látta a fál jelmét mindenek fölött azt a selyem ruhás szép marquist, ki őt oly hévvel ölelte és megfogta és szőre juttatta, hogy ő a keresztapja. A tüsző a gyermek lemeleg léghőzében folytonosan megmozgott és elringattak a gyermek és jészt a mozdón zajukkal és győze sgg a a madozás és visszamekkezés pánnaa fát. Földéte

emlékeit és kereste azok közt a rejtélyes keresztapja vonásait.

Lőrinc nem ismerte anyját; meghalt, mondták neki, mialatt ő dajkaságban volt Beaulieu-en-Arconnanban. Alig volt hat éves, midőn eljött éne néje, Sophie és elvitte a földműves családtól, melynél nevelésben volt, Juvignybe, a courmae-téri pékműhelybe, hol Husson pő özvegye óta közös háztartást vitt két övérevel, a varrónőkkel. Falusi emlékeiből Lőrinc csak igen kevés tiszta fogalmat őrzött meg. Az első kor emlékei nem kapcsolódtak egymásba logikai sorrendben, nem tudta volna megmondani, milyen volt első benyomása és mely alkalommal szenvedte azt. Mindazonáltal akadtak emlékek az érzelmek csapongó ködéken, melyek szépen kidomborodtak a többi közül, akár az ismerős arcok a nyüzsgő tömeg zürzavarában. Lőrinc tisztán emlékezett a beaujeui udvarra, mely az erdőszélén épülve, kilátást nyújtott a nagy, hullámos, itt napsütött, amott kéklő síkságra. Emlékezett a bőkezű keresztapja cseccbecsére, de sem akkori alakját nem bírta elképzelni, sem az okot, mely hirtelen elmaradását eredményezte.

Egy pillanatra már felemelte fejét hogy megkérdezze Husson Memmre. A megörvén péz, sült-kenője előtt állva, meztelen karjait dörzsölgette, hogy lemorzsolja a tészta-részecskéket, melyek azokra tapadtak.

Ki szava, elcsigázva, hosszú orral, szürke szemekkel, bosszus szájjal és gyér, szőbe szakított körített hegyes állával, Husson Memmie úgy nézett ki, mint valami halálmadár.

Szinte azt mondaná az ember, a pékműhely léghőzében élve, a lisztor bőre lukacsiba szállított s az kölcsönözte arcának a tészta halvány színét.

E mélabus alak nem igen megnyerő arckifejezése a gyermeket tétozavóvá tette; eszébe jutott az is, hogy midőn a ruhatárból távoztak, Sophie k. a. éles hangsúlyozással meghayta neki, hogy ne szóljon a marquistól s Husson apó, se Constance néje előtt és e tudat torokában marasztalta a kérdéseket, melyek nyelvére annyira csiklandók.

De mire való e titkolózás és meghagyás? Lőrinc nem értette, minek fosztaná meg magát az ember a dicsekvéstől, ha egy marquist nem lehet keresztapjának s különösen oly szabásu marquist, minő Rosières ur. A mi őt illeti, belsőleg s minden összetette, bizony több szégyelne valót talál Husson Memmie pékműhelyén, mint keresztapja marquist voltán.

Rideg és szugori nevelésben részesülve természetüknél fogva szigorú nevelőszüleinél, kik minden garast jól megnéztek, mielőtt kiadták, Lőrinc irtózott a szegénységtől és mindazon rut dologtól, mely a szegénység nyomában jár.

(Folyt. köv.)

Dr. VUŠARIĆ VYOLA.

Biró István

cipész mestsr

Nagyvárad, Nagyteleky-utca 38. sz.

Készít mérték után uri és női cipőket, kifogástalan szabásuakait. És egyéves önkéntes uraknak minden fegyvernemhez cipőt, csizmát előírás szerint legjutányóabban.

Olcsó árak!

Pontos munka!

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi francia rózsák a legszebb színekben, valamint präparált pálmák, disznóvénnyek és menyasszonyi koszorúk **mélyen leszállított árban** kaphatók **Kapucinus-utca 5. sz. alatt.** Régi virágok festését és frissítését jutányos áron eszközli: **REICH** :: **IRMA**, művirágkészítő. ::

A legmegbízhatóbb arcápolószer a szeplő és májfolt ellenes

Lilium-Krém

szappan és puder.

Ára 1—1 korona. Ára 1—1 korona

Kapható:

„Arany-Sas“ gyógyszertárban
Nagyváradon, Szent László-tér.

Van szerencsém értesíteni az előkelő hölgyközönséget, hogy angol és francia

női divat termemben

a legújabb angol és francia modell és speciális szabás szerint készítek

modern princzesz-ruhákat

elismert szép **angol kosztümöket**, és **izléses tonlett-eket** stb.

Nagy gond van fordítva arra, hogy az idej modern divattal haladva a legkényesebb igényeknek is megfeleljek. Számtalan elismerés. Elvem: divatfejlesztés, szolid árak.

B. meghívásra elsőrendű divatlapokkal teszem tiszteletemet, esetleg vidékre is.

Számos pártfogást kérve,

mély tisztelettel:

VALENTIN J. női szabó

Ezredévi Emlék-tér 18. sz. a.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük jó ismerőseinket, barátainkat és a t. közönséget, hogy a **Torna-u. és Nagypiac-tér sarkán levő**

Temesvári sörcsarnok éttermét

f. évi június hó elsején, ujjonán átalakítva átvettük.

Többféle hegyiborok. Dalmáciai édes vörös bor. Kifőtűnő frissen csapolt sör. Kifogástalan házi konyha,

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel:

Lökösházy László és Lökösházy Béla
vendéglősök.

Női kiszolgálás! Reggelig nyitva!

Abonánsok felvétetnek!

UJ! UJ! UJ!

SPRINGER és JANOWSKY

mindennemű diszitó és butorra való
:: paszományok készítői ::

Fővárosi izlés! Olcsó árak!

Modern munka!

!! Költségvetések díjtalanul! !!

Nagyvárad, Teleky-utca 11. sz.

FORMENTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hűsít!

Szagtaanit!

Ára 80 fillér.

Kapható az »ARANYSAS« gyógyszertárban
Nagyvárad, Szent László-tér.

Uj üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy Nagyváradon Hant Frigyes cégénél **11 évi prakszísom után** épület-üvegezési és képkeretezési üzletemet **Olaszi, Szt. János-u. 2.** Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közönséget tartós munkámmal és szolid kiszolgálással megnyerjem. — Épület üvegezését és képkeretezését a legnagyobb pontossággal teljesítem, üveg porcellán, konyha edényeket jutányos árban szolgállok. A n. é. közönség pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

EUROPA

nagyszálloda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigoruan szolid családi mulatóhely. Nagyvárad legszebb — vadregényes kertje a hegy tővében. Minden este elsőrangú mozgófénykép előadás. *Kiszárolag saját szüretelésű borok* Frissen csapolt kőbányai sör. Estéknént cigány zene. Kifogástalan magyar konyha. Polgári árak. ::

SZABÓ JÁNOS

női divat szabó és egyenruha készítőnél a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak fõ halmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota)

Tanuló felvétetik.

ALAPITTATOTT 1895-BEN.

DEO ADIUVANTE!

ALAPITTATOTT 1895 BEN.

Imrek Károly épület- és műbutor asztalos

Nagyvárad, Szaniszló-u. 46.

Tisztelettel értesítem igen tisztelt megrendelőimet valamint Nagyvárad és Biharvármegye igen tisztelt közönségét, hogy a szakmamba vágó mindennemű

épület- és műbutor munkákat

készítés végett elvállalok, azokat a legnagyobb gonddal és izléssel a mai kor igényeinek megfelelőleg tetszésre készítek bármely színben és mintára előnyös áráért. Nemkülönbén mindenféle butorokat átalakítok, javítok, fényezést és mattolást szakszerűen eszközölök. Továbbá zárdák, intézetek, iskolák, egyesületek, gazdaságok helyiségeinek felszereléseit, azoknak gondosan való jókarban tartását illetve javítását jutányos áráért vállalom fel. Magamat, valamint cégemet a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva, minél gyakoribb megbízásaiért esedezve vagyok kiváló tisztelettel **IMREK KÁROLY.**

Lakás és műhely Szaniszló-
utca 46 szám — Jó fiúk
tanulónak felvétetnek

Helyi és vidéki meghívásra
azonnal megjelenek.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

Lapárusítók

férfiak és nők napi 2—4 kor.
keresetre azonnal felvétetnek.

Cím a kiadóban.

A nagyérdemű közönség szives tudomá-
sára hozzuk, hogy a

Bihar Sörcsarnokunk

vezetésével megbíztuk POPOVITS SÁNDOR
kit is jóindulatú támogatásban részesíteni és
vendéglőnket és sörkimérőnket továbbra is
szives látogatásukkal szerencsétlenül kegyes-
kedjenek

Kiváló tisztelettel

Krausz Béla és Társa

Üzletmegnyitás.

Alulírott a Bihar vendéglő és sörcsarnok
vezetésével megbízott, van szerencsém a n. é.
közönséget értesíteni, hogy a Bihar sörcsarnok
és étterem vezetését átvettem. Legfőbb igyeke-
zetem lesz a n. é. közönséget jó kiszolgálás
által kielégíteni.

Tisztán kezelt gyári kimerésben világos
N.-Várad sör és Szt. László gyógymaláta sör,
továbbá hamisítatlan Nagyvárad és érmelléki
borok, kitűnő magyar konyha igen mérsékelt
árak mellett a legjobb és legpontosabb kiszol-
gálás.

Kiváló tisztelettel

Popovits Sándor,
megbízott.

**A Nagyvárad Hítelbank Részvény-
társaság**

Üzlet helyiségét

1909. május hó 5-én a **Szent László-
tér és Zöldfa utca** sarkán levő **Deutsch
K. I.-féle** ház emeleti helyiségébe he-
lyezte át.

Bejárat a Zöldfa-utcai részen.

Kecskeméthy István

étterme, sörcsarnoka, kavéháza, legszebb
kerthelyisége **NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.**

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
étlap szerint, vagy megállapított árak mel-
:: lett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak
:: mellett ::

*Egyben van szerencsém a vidéki
utazó közönség szives figyelmét
felhívni, hogy vendég szobáimat
ujjonnan berendeztem és tisztán-
tartására különös gondot fordítok.
Ugyiszintén a szállóhely olcsó
ár mellett szives rendelkezésre áll.*

*Hol szórakozunk esténként? csak is a
NEMZETI SZALLODA hívős és kel-
lemes kerthelyiségében, hol minden este
mozgófénykép előadások tartatnak ci-
gány zene mellett. Minden második
nap teljesen új műsor.*

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérleje.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű
helybeli és vidéki közönség becses
tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóczi-ut 3. sz. a.

**Weinstock-féle óra, látszer és
:: fényképező cikkek üzletet ::**

átvettem, melyben ezen áruk nagy
választékát raktáron tartom és azo-
kat jóállás mellett pontosan javítom.
Főörekvésem, hogy a mélyen tisztelt
közönség bizalmát kiérdemeljem,
miért is becses partfogást kérve va-
gyok mély tisztelettel

PETRI ÁRPÁD

órásmeister, látszerész és műszerész.
«KODAK» gépek és filmek kizáró-
lagos raktára Nagyvárad és Bihar-
:: megye részére. ::

«**MAGYAR TAKARÉKSZÖVETKEZET**»

NAGYVÁRAD.

**Fekete Sas Palota, a «Magyar Bank»
helyiségében.**

1909. július 1-én nyílik meg a harmadik
évtársulat, mely három évig tart. A be-
lépő tag hetenkint 20 fillért fizet be egy
üzletrész után.

Az első és második évtársulatban
12 000 üzletrész van jegyezve.

A három év eltelté után a tag a be-
fizetett tőkét és a ráeső nyeresémnyrészt
készpénzben megkapja.

A szövetkezet tagjai kezes nélkül kap-
nak kölcsönt.

Befizetett összegük négyötöd részét
bármikor kivehetik.

Ertesítés.

Tisztelettel értesítem szives pártfogói-
mat, hogy lakásomat Szaniszló-utca 46.
sz. alól Keskeny-utca 9. saját házamba
helyeztem át.

Kiváló tisztelettel

Kiss István építési vállalkozó
Nagyváradon.

Legjobb üdülőhely a Püspök (Szent László) gyógyfürdő.

(Nagyvárad mellett)

A kontinens legdusabb természetes hévíz forrása 26 C. fokú viz. Javai: rheuma, csúsz,
köszvény, idegzsába, gyomor és alnasi bántalmak ellen. A legnagyobb kényelemmel berendezett
nyári uszoda. Állandó uszómester. 300 föld természetes vadigényes park. A közön-ég rendel-
kezésére 127 modern kényelemmel berendezett vendégszoba. Kitűnő magyar konyha s tisztán
kezelt saját termésű h. gyiborok. Z-nedij és curtaxa nincs. Figyelmes, pontos kiszolgálás, úgy
a szobákban, mint a fürdőben és éttermekben.

Számos látogatást kér tisztelettel:

KERNÁCS JÁNOS

fürdőbérlelő.

omtatott a Szent László-nyomdában, Nagyváradon